

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 1/2021-61

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej, Ladislava Duditša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho, Roberta Šorla a Martina Vernarského o návrhu **skupiny 30 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky**, zastúpených advokátskou kanceláriou KALLAN Legal s. r. o., Súmračná 25, Bratislava, IČO 52 304 604, v mene ktorej koná advokát JUDr. Robert Kaliňák, na vyslovenie nesúladu ustanovení § 58 ods. 2 a 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov s Ústavou Slovenskej republiky, Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Chartou základných práv Európskej únie za účasti vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka konania takto

r o z h o d o l :

1. Návrh **p r i j í m a** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. Návrhu na pozastavenie účinnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov

1. Ústavnému súdu bol 10. februára 2021 doručený návrh navrhovateľov na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade ustanovení § 58 ods. 2 a 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a s čl. 17 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v spojení s čl. 52 ods. 1 charty.

V návrhu na začatie konania navrhovateľa zároveň navrhujú, aby ústavný súd rozhodol o pozastavení účinnosti nimi označených zákonných ustanovení (časť III odôvodnenia tohto uznesenia).

2. Dňa 26. februára 2021 bolo ústavnému súdu doručené podanie označené ako „*Rozšírenie návrhu na začatie konania Ústavného súdu o súlade právnych predpisov*“, ktorým navrhovateľa rozšírili petit predmetného návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov tak, že namietli nesúlad napadnutých ustanovení aj s čl. 49 ods. 3 charty.

3. Návrh na začatie konania bol zaevidovaný pod sp. zn. Rvp 282/2021 a v súlade s čl. V a čl. X Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 v spojení s § 46 a § 243 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) bol náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelený sudkyňi Jane Laššákovej ako sudkyňi spravodajkyňi.

Sudkyňa spravodajkyňa listom zo 17. februára 2021 oznámila v zmysle § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia z konania a rozhodovania v danej veci.

Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 1/2021-53 zo 17. marca 2021 rozhodol, že sudkyňa ústavného súdu Jana Laššáková nie je vylúčená z konania a rozhodovania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 282/2021.

4. Navrhovateľa svojím návrhom napádajú ustanovenia § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona, ktoré boli do Trestného zákona doplnené s účinnosťou od 1. septembra 2011 zákonom č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Pôvodné znenie § 58 ods. 2 Trestného zákona bolo nahradené novým znením § 58 ods. 2 Trestného zákona a zároveň bol § 58 Trestného zákona doplnený o nový odsek 3.

Navrhovateľa argumentujú, že zatiaľ čo pri fakultatívnom ukladaní trestu prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona súd uplatňuje zásady ukladania trestov určené § 34 Trestného zákona, v prípadoch upravených napadnutými ustanoveniami sa trest prepadnutia majetku ukladá obligatórne a uplatnenie zásad podľa § 34 Trestného zákona je vo vzťahu k trestu prepadnutia majetku vylúčené. Účinky napadnutých ustanovení teda spočívajú v tom, že konajúci súd uloží trest prepadnutia majetku bez ohľadu na to, či zodpovedá relevantným ústavným princípom a zásadám ukladania trestov podľa § 34 Trestného zákona, a zároveň trest prepadnutia majetku postihuje celý majetok páchatel'a bez ohľadu na čas a spôsob jeho nadobudnutia.

I.1. Namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 1 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 16 ods. 2 ústavy:

5. Pokiaľ ide o namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 1 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 16 ods. 2 ústavy, navrhovatelia v podstatnom uvádzajú, že napadnuté ustanovenia činia uložený trest prepadnutia majetku potenciálne krutým, resp. neprimeraným a nespravodlivým. Podľa názoru navrhovateľov z čl. 16 ods. 2 ústavy vyplýva povinnosť zákonodarcu zabezpečiť primeranosť trestnej represie vo vzťahu k závažnosti trestného činu, pričom nevyhnutným definičným predpokladom primeranosti je princíp individualizácie trestu. Neprimeraný trest je negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu, pričom páchatel', ktorému toto bezprávie spôsobil štát, nebude mať možnosť dosiahnuť negáciu štátom spôsobenej negácie práva, keďže monopol na trestanie má v rukách štát. Trest má byť úmerný škode, ktorú páchatel' trestným činom spôsobil, a nemá páchatel'ovi spôsobiť zbytočné útrapy. Trest ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchatel'a nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatel'a. V rozpore s uvedeným napadnuté ustanovenia ukladajú súdu povinnosť uložiť trest prepadnutia majetku bez ohľadu na čas a spôsob jeho nadobudnutia, a teda *ex lege* ukladajú konfiškáciu aj takého majetku, ktorý nepochádza z trestnej činnosti, nebol na jej spáchanie použitý či určený a jeho nadobudnutie s trestnou činnosťou nijako nesúvisí, čím bezprostredne odporujú princípu proporcionality.

I.2. Namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 50 ods. 1 ústavy:

6. K namietanému nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 50 ods. 1 ústavy navrhovatelia argumentujú, že (aj bez ohľadu na už uvedené úvahy o substantívnej primeranosti trestu prepadnutia majetku v rozsahu, v akom tento majetok nijako nesúvisí s trestnou činnosťou) dostatočným dôvodom nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 50 ods. 1 ústavy je vylúčenie právomoci súdu o uložení takéhoto trestu vôbec rozhodovať, keďže napadnuté ustanovenia túto právomoc nahrádzajú obligatórnou povinnosťou súdu uložiť trest prepadnutia majetku bez zohľadnenia zásad ukladania trestov, bez zohľadnenia tzv. sudcovskej individualizácie trestu ako základného predpokladu jeho primeranosti. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu podľa navrhovateľov musia byť preto súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu. Keďže povinnosť súdu ukladať (neprimeraný) trest prepadnutia majetku je „zakódovaná“ zákonodarcom už priamo v Trestnom zákone, nemá súd v konkrétnom prípade možnosť uložiť páchatel'ovi iný než neprimeraný trest. Vzhľadom na uvedené navrhovatelia uzatvárajú, že napadnuté ustanovenia odnímajú súdu právomoc prihliadnuť na konkrétne okolnosti prípadu a urobiť zadosť ústavnej požiadavke sudcovskej individualizácie trestu, čím zákonodarcia ruší samotnú podstatu právomoci súdu rozhodnúť o uložení trestu, ktorá je ústavou chránená ako výlučná právomoc súdu.

I.3. Namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy, s čl. 1 dodatkového protokolu a s čl. 17 ods. 1 charty v spojení s čl. 52 ods. 1 charty:

7. Navrhovatelia k namietanému nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy, s čl. 1 dodatkového protokolu a s čl. 17 ods. 1 charty v spojení s čl. 52 ods. 1 charty uvádzajú, že trest prepadnutia majetku uložený na základe napadnutých ustanovení môže v konkrétnych okolnostiach veci predstavovať neprímeraný zásah do vlastníckych práv.

V tejto súvislosti poukazujú na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej je konfiškácia majetku v trestnom konaní prípustná pri splnení troch podmienok: zákonnosti, nevyhnutnosti a primeranosti. Za základné kritérium pri posudzovaní primeranosti konfiškácie ESLP považuje rozumný vzťah primeranosti medzi prostriedkom ochrany verejného záujmu na jednej strane a ochranou práva na pokojné užívanie majetku. t. j. či sťažovateľ nebol podrobený neprímeranému bremenu (Ismailov v. Ruská federácia, § 34, podobne tiež Grifhorst v. Francúzsko, Paulet v. Spojené kráľovstvo a ďalšie). Európsky súd pre ľudské práva zároveň požaduje primeranosť rozsahu konfiškácie vo vzťahu k závažnosti toho trestného činu, za ktorý bol páchatel' odsúdený, a nie vo vzťahu k tej trestnej činnosti, ktorá mu preukázaná nebola. (Gyrlyan v. Ruská federácia, § 28). Konfiškáciu majetku, ktorý nebol výnosom z trestnej činnosti a ani na jej spáchanie nebol použitý, ESLP opakovane označil za odporujúcu čl. 1 dodatkového protokolu, a to práve z dôvodu jej rozporu s princípom proporcionality.

Nadväzujúc na uvedené, navrhovatelia uviedli, že obdobné závery potvrdzuje aj Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ktorý k otázke konfiškácie majetku uvádza, že jej výkon podlieha čl. 17 charty, ktorý o. i. stanovuje, že každý má právo vlastniť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho a nakladať s ním. V súlade s čl. 52 ods. 1 charty možno toto právo obmedziť vtedy, keď to skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Európskou úniou, a nepredstavuje vo vzťahu k sledovanému účelu neprímeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola zasiahnutá samotná podstata takto zaručeného práva (rozsudok Súdneho dvora zo 16. 7. 2020 vo veci C-686/18, EU:C:2020:567, bod 85; rozsudok Súdneho dvora zo 14. 1. 2021 vo veci C-319/19, body 52 – 53).

8. V súvislosti s namietaným nesúladom napadnutých ustanovení s chartou navrhovatelia vo vzťahu k čl. 51 ods. 1 charty zdôraznili, že § 58 Trestného zákona vykonáva právne záväzné akty Európskej únie (smernicu Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie č. 2014/42/EÚ o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii a viaceré rámcové rozhodnutia Rady Európskej únie, napríklad 2001/500/JHA, 2003/577/JHA, 2005/212/JHA, 2006/783/JHA a 2007/845/JHA), ktoré na rozdiel od napadnutých ustanovení Trestného zákona predpokladajú kauzálnu súvislosť medzi majetkom podliehajúcim konfiškácii a trestnou činnosťou, za ktorú bol páchatel' právoplatne odsúdený.

I.4. Namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 49 ods. 3 charty:

9. Namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 49 ods. 3 charty navrhovatelia odôvodňujú tým, že napadnuté ustanovenia odporujú zásade proporcionality a znemožňujú súdu posúdiť primeranosť obligatórne uloženého trestu prepadnutia majetku vo vzťahu k závažnosti konania, za ktoré sa tento trest ukladá.

Navrhovatelia v tejto súvislosti poukazujú na rozsudok Súdneho dvora z 11. 2 2021, v ktorom podal aj výklad čl. 49 ods. 3 charty, pričom o. i. uviedol, že podľa ustálenej judikatúry pri neexistencii zosúladenia právnej úpravy Európskej únie v oblasti sankcií, ktoré možno uložiť, zostáva členským štátom právomoc zvoliť si sankcie, ktoré sú podľa nich najvhodnejšie. Pri výkone svojej právomoci sú však členské štáty povinné dodržiavať právo Európskej únie a jeho všeobecné zásady, a teda aj zásadu proporcionality (rozsudok zo 16. 7. 2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, bod 21 a citovaná judikatúra). Konkrétne správne alebo donucovacie opatrenia, ktoré umožňuje vnútroštátna právna úprava, nemôžu ísť nad rámec toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných touto právnou úpravou (rozsudok zo 16. 7. 2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, bod 22 a citovaná judikatúra). Podľa citovaného rozsudku prísnosť sankcií musí byť primeraná závažnosti porušenia, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odstrašujúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality (rozsudok zo 16. 7. 2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, bod 23 a citovaná judikatúra; C-77/20, bod 36 – bod 38).

10. Na základe uvedených dôvodov navrhovatelia uzatvárajú, že napadnuté ustanovenia sú v rozpore s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 50 ods. 1 ústavy, s čl. 1 dodatkového protokolu, s čl. 17 charty v spojení s čl. 52 ods. 1 charty a s čl. 49 ods. 3 charty. Navrhujú, aby ústavný súd rozhodol, že napadnuté ustanovenia nie sú v súlade s príslušnými referenčnými normami.

II.

Predbežné prerokovanie návrhu na začatie konania

11. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom [čl. 124 a čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy], pristúpil na neverejnom zasadnutí pléna k predbežnému prerokovaniu návrhu na začatie konania, a to v súlade s čl. 131 ods. 1 ústavy, ako aj s § 7 ods. 1 písm. a) a § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Účelom predbežného prerokovania návrhu je zistenie, či a v akom rozsahu možno návrh prijať na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

12. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zistil, že navrhovatelia podali návrh ako subjekt procesne legitimovaný podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) ústavy [pozri tiež § 74 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Z prílohy 1 k návrhu, v zmysle ktorej navrhovatelia podpísali samotný návrh, vyplýva, že návrh na začatie konania podalo 30 poslancov národnej rady. Podmienka podľa čl. 130 ods. 1 ústavy, aby návrh podala najmenej pätina poslancov národnej rady, bola nepochybne splnená. Zároveň je skupina poslancov riadne zastúpená právnym zástupcom.

13. Z obsahu návrhu na začatie konania vyplýva, že sú splnené všetky požiadavky ustanovené v § 39 v spojení s § 75 zákona o ústavnom súde. Navrhovatelia v návrhu presne označili jednotlivé ustanovenia právnych predpisov, ktorých nesúlad namietali, a uviedli dôvody, ktoré ich viedli k pochybnostiam o ich súlade s konkrétnymi článkami ústavy, dodatkového protokolu a charty.

14. Samotné dôvody nesúladu napadnutých ustanovení uvedené v návrhu považuje ústavný súd za vhodné podrobiť meritórnemu prieskumu, ktorý sa bude týkať zistenia, či napadnuté ustanovenia ústavne nekonformne odnímajú súdu právomoc rozhodovať o treste, či napadnuté ustanovenia činia uložený trest prepadnutia majetku krutým, resp. neprimeraným a nespravodlivým a či trest prepadnutia majetku uložený na základe napadnutých ustanovení môže predstavovať neprimeraný zásah do vlastníckych práv.

15. Ústavný súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by bolo možné návrh pri predbežnom prerokovaní čo i len v časti odmietnuť (§ 56 ods. 2 v spojení s § 55 zákona o ústavnom súde), a preto bol návrh v súlade s § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijatý na ďalšie konanie v celom rozsahu (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.

Návrh na pozastavenie účinnosti napadnutých predpisov

16. Návrh na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení navrhovatelia odôvodnili tým, že ich ďalšie uplatňovanie ohrozuje základné práva a slobody. Podľa názoru navrhovateľov v prípade, ak účinnosť napadnutých ustanovení nebude pozastavená a následne ústavný súd dospeje k záveru o ich ústavnej nekonformite, bude sanácia následkov rozhodnutí vydaných na základe napadnutých ustanovení mimoriadne zložitá, pričom nie je vylúčené, že na osoby v rovnakom postavení (osoby odsúdené za trestné činy podľa § 58 ods. 2 alebo 3 Trestného zákona) sa budú vzťahovať zásadne odlišné záruky ochrany ich základných práv a slobôd, pričom tento rozdiel bude vyplývať výlučne z času, v akom bolo rozhodnuté o ich vine a treste. Je pritom pravidlom, že situácie, keď sú súdne rozhodnutia vydané na základe platného a účinného zákona, ktorý neskôr v dôsledku nálezu ústavného súdu stratí platnosť a účinnosť, spôsobujú vo vzťahu k ochrane základných práv a slobôd aj vo vzťahu k efektívnosti justičného systému úplne zbytočnú ujmu.

Podľa názoru navrhovateľov v prípade, ak ústavný súd pozastaví účinnosť napadnutých ustanovení, nebude to pre ochranu verejného záujmu prostredníctvom konfiškačných opatrení štátu

predstavovať žiadnu zásadnú a už vôbec nie nezvratnú ujmu. Okrem § 58 ods. 1 Trestného zákona, ktorý súdom poskytuje rozsiahly aplikačný priestor, zostane platným a účinným aj ustanovenie § 83a Trestného zákona (navrhovatelia nesprávne uvádzajú, že toto ustanovenie upravuje „zhabanie majetku“, správne mali uviesť „zhabanie časti majetku“, pozn.), ktorý na rozdiel od § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona v plnom rozsahu zodpovedá požiadavkám, ktoré na konfiškáciu majetku v trestnom konaní kladie ústava. Rovnako tak zostane plnohodnotne dostupnou aj možnosť zaistenia veci, prepadnutia veci či zhabania veci.

17. Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy ak ústavný súd prijme návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov na ďalšie konanie, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok (rovnako § 78 zákona o ústavnom súde).

18. Ústavný súd pripomína, že pozastavenie účinnosti zákona je vážnym zásahom do právomoci zákonodarcu, a preto k nemu pristupuje výnimočne len vtedy, ak je ohrozenie základných práv a slobôd, resp. hrozba hospodárskej škody alebo iného nenapraviteľného následku dostatočne konkretizovaná, pričom z okolností prípadu zjavne vyplýva, že tieto následky možno považovať za preukázané, a teda opodstatnené, a to najmä povahou zákona, ktorý bol napadnutý v konaní o súlade právnych predpisov (m. m. PL. ÚS 10/2014). Uvedené ohrozenie, resp. hrozba by mali byť bezprostredné.

19. Článok 125 ods. 2 ústavy viaže oprávnenie ústavného súdu rozhodovať o pozastavení účinnosti právneho predpisu na existenciu jedného z troch alternatívnych predpokladov: ohrozenie základných práv a slobôd, hrozba značnej hospodárskej škody alebo iný vážny nenapraviteľný následok. Je zrejmé, že každý z týchto predpokladov je iný a iné musia byť aj podmienky ich aplikácie. Ohrozenie základných práv a slobôd znamená, že ďalším uplatňovaním napadnutého právneho predpisu bude zúžený chránený rozsah jednotlivých základných práv a slobôd alebo bude výkon týchto práv a slobôd obmedzovaný (sťažovaný) neprimeranými podmienkami či prekážkami (porovnaj napr. PL. ÚS 1/02, PL. ÚS 29/05).

Za značnú hospodársku škodu treba podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu považovať najmä hrozbu zániku, resp. vážneho postihnutia celého odvetvia národného hospodárstva alebo jeho podstatnej časti (napr. PL. ÚS 13/2012, PL. ÚS 114/2011); ďalej aj jednoznačný a likvidačný vplyv na všetky alebo aspoň citeľnú časť podnikateľských subjektov; prípadne tiež hrozbu výrazného zaťaženia verejných rozpočtov s rizikom, že dôjde k ohrozeniu niektorých funkcií štátu.

Pod pojem iný vážny nenapraviteľný následok možno zahrnúť aj zvyšné hrozby podobnej naliehavosti a intenzity (porovnaj PL. ÚS 18/06, PL. ÚS 95/2011, PL. ÚS 115/2011).

20. Z uvedenej kategorizácie predpokladov pozastavenia účinnosti právneho predpisu je zrejmá aj rozdielna miera preukazovania (osvedčenia) a skúmania konkrétnych skutkových okolností

a vplyvov napadnutej právnej úpravy. V tejto súvislosti je potrebné rozlišovať predovšetkým medzi priamymi a nepriamymi dôsledkami právnej normy (porovnaj uznesenie PL. ÚS 17/2014 – platba za prístup do distribučnej sústavy). Priame dôsledky spočívajú v samotnej existencii a účinkoch napadnutých ustanovení už v ich abstraktnej podobe, v interferencii s inými právnymi normami právneho poriadku. Priamym dôsledkom zodpovedá spravidla ohrozenie základných ľudských práv a slobôd, ktorých rozsah ochrany je upravený priamo v ústave; priame dôsledky možno často ustáliť už základným porovnaním napadnutej právnej normy, resp. jej výkladu s nadradenými právnymi normami a ich výkladom.

21. Ústavný súd musí pri úvahách o ohrození základných práv a slobôd vziať taktiež do úvahy a) štandard práv (právnú pozíciu) jednotlivcov pred napadnutou právnou úpravou, b) rozsah, v akom bol daný štandard zmenený novou právnou úpravou, c) k čomu smeruje návrh na pozastavenie a návrh meritórneho rozhodnutia, d) reverzibilitnosť právnej pozície jednotlivcov [(ne)napraviteľnosť záťažii spôsobených napadnutou právnou úpravou] a e) charakter základného práva, o ohrozenie ktorého ide (porovnaj uznesenie o prijatí č. k. PL. ÚS 24/2019-26).

22. Vychádzajúc z týchto základných princípov, pristúpil ústavný súd k posúdeniu predmetného návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení.

23. V súvislosti s požiadavkou bezprostrednosti hrozby, resp. ohrozenia vyvolaného napadnutou právnou úpravou ústavný súd konštatuje, že splneniu tejto požiadavky bráni už samotná skutočnosť, že napadnuté ustanovenia nemenia doterajší právny stav, keďže súčasťou slovenského právneho poriadku sú už takmer desať rokov (od 1. septembra 2011), v priebehu ktorých boli súdmi riadne aplikované a neboli žiadnym spôsobom spochybňované.

24. Navrhovatelia argumentujú, že ak by ústavný súd nepozastavil účinnosť napadnutých ustanovení a následne by dospel k záveru o ich ústavnej nekonformite, tak by sa na osoby, ktorým bol trest prepadnutia majetku podľa napadnutých ustanovení uložený do vyslovenia nesúladu napadnutých ustanovení, vzťahovali odlišné záruky ochrany ich základných práv v závislosti od času, v ktorom by im bol trest ukladaný.

24.1. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedený argument dostatočne neopodstatňuje pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení, keďže v dôsledku takmer desaťročnej aplikácie napadnutých ustanovení by na druhej strane aj samotné pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení malo za následok vznik dvoch kategórií osôb, a to osôb, ktorým bol trest prepadnutia majetku podľa napadnutých ustanovení už uložený v priebehu uplynulých necelých desiatich rokov, a osôb, u ktorých by (napriek neexistencii meritórneho záveru o ústavnej nekonformite napadnutých ustanovení) v dôsledku pozastavenia ich účinnosti nemohol byť takýto trest uložený.

25. Pokiaľ navrhovatelia argumentujú, že „*ak ústavný súd pozastaví účinnosť napadnutých ustanovení po dobu jeho konania vo veci samej, pre ochranu verejného záujmu prostredníctvom*

konfiškačných opatrení štátu to nebude predstavovať žiadnu zásadnú a už vôbec nie nezvratnú ujmu“, ústavný súd konštatuje, že ani s týmto záverom navrhovateľov sa nemožno stotožniť. Totiž ak by účinnosť napadnutých ustanovení bola ústavným súdom pozastavená, tak u osôb, u ktorých by sa o uložení trestu rozhodovalo v čase pozastavenia účinnosti napadnutých ustanovení a u ktorých by neprichádzalo do úvahy uloženie trestu prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona, ale len podľa napadnutých ustanovení, by tak v tom prípade nemohol byť trest prepadnutia majetku podľa napadnutých ustanovení vôbec ukladaný. Ak by hypoteticky ústavný súd následne dospel k záveru o ústavnej konformite napadnutých ustanovení, nebolo by samozrejme možné takýmto osobám uložiť trest prepadnutia majetku podľa napadnutých ustanovení spätne.

25.1. S už citovaným názorom navrhovateľov sa nemožno stotožniť ani vzhľadom na skutočnosť, že v prípade, ak by ústavný súd pristúpil k pozastaveniu účinnosti napadnutých ustanovení, malo by to zásadný vplyv aj na možnosť zaistenia výkonu trestu prepadnutia majetku podľa § 425 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). V zmysle tohto ustanovenia v prípade, ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku, môže konajúci súd a v prípravnom konaní prokurátor majetok obvineného zaistiť. Z uvedeného vyplýva, že ak by ústavný súd pozastavil účinnosť napadnutých ustanovení, tak by zaistenie majetku prichádzalo do úvahy výhradne už len u osôb, u ktorých by bolo možné očakávať trest prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona, keďže vzhľadom na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení by počas trvania pozastavenia účinnosti napadnutých ustanovení objektívne nebolo možné očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku podľa napadnutých ustanovení.

26. V rámci konania o súlade právnych predpisov boli už aj v minulosti opakovane predmetom ústavnoprávneho prieskumu trestnoprávne normy upravujúce ukládanie trestnoprávnych sankcií (PL. ÚS 6/09, PL. ÚS 106/2011, PL. ÚS 18/2020), pričom ústavný súd dosiaľ nepovažoval za potrebné, resp. vhodné pristúpiť k pozastaveniu účinnosti napadnutých ustanovení upravujúcich ukládanie trestov.

27. Ústavný súd zároveň pripomína, že v prípade, ak by návrhu navrhovateľov na vyslovenie nesúlady napadnutých ustanovení napokon vyhovel, jedným z účinkov takéhoto rozhodnutia ústavného súdu bude aj možnosť aplikácie § 93 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak súd v trestnom konaní vydal rozsudok na základe právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého jeho ustanovenia, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 ústavy, a tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom na obnovu konania podľa Trestného poriadku, ak ústavný súd nerozhodne inak.

28. Vychádzajúc z uvedených čiastkových záverov, ústavný súd dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení, a návrhu na pozastavenie ich účinnosti preto nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2021

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky